

sen, maar Petersons boek ben ik altijd met plezier blijven gebruiken. In de eerste oogopslag lijken de nieuwe drukken zo goed als onveranderd. De meest in het oog springende veranderingen lijken te zitten in de omslag van het boek, maar er is in de loop der tijd ook in het binnenwerk het één en ander veranderd. Oorspronkelijk was een deel van de platen nog niet in kleur. De latere uitgaven waren wel in kleur maar nog steeds zijn de platen en de soortbeschrijvingen afzonderlijk en de verspreidingskaartjes – die vroeger verspreid over het boek waren geplaatst – zijn tegenwoordig in een afzonderlijk deel opgenomen. Dat betekent dat men af en toe zal moeten pendelen tussen de platen en de soortbeschrijvingen of naar de kaartjes, maar de kwaliteit van het boek maakt dat ongemak wel goed.

Hoewel deze gids al jaren tot de klassieker onder de veldgidsen gerekend kan worden is deze nog altijd van harte aanbevolen.

Peterson, R.T., G. Mountfort & P.A.D. Hollom (2017): Petersons vogelgids van alle Europese vogels. 31ste druk. Gebonden. 19 x 12,9 mm. 328 bladzijden. Tekeningen in kleur en zwartwit. Kaartjes. ISBN13: 9789021564807. Kosmos Uitgeverij, Utrecht. Prijs: €35,00.

Vogels op de cm²

Jaar in jaar uit verschijnen er vele boeken over vogels. Daartussen zitten af en toe boeken die bijzondere aandacht trekken. Dat is zeker het geval bij 'Vogels op de cm²', uitgegeven door de spiksplinternieuwe Uitgeverij Müller. Dit boek is bijzonder om verschil-

lende redenen. In de eerste plaats natuurlijk vanwege de inhoud. Het boek is een bundeling

van interessante informatie voor vogelaars, maar het is ook een lust voor het oog voor filatelisten, want het boek staat geheel in het teken van postzegels met vogelafbeeldingen. Daarnaast is ook de vormgeving bijzonder, zodat het ook een aantrekkelijk boek kan zijn voor bibliofielen, zelfs als die

niets met vogels of met postzegels hebben. Het boek is samengesteld door Peter Müller (vogel- en kunstliefhebber) en Tom Loorij (vogelkundige en filatelist). In het boek zijn de mooiste vogelpostzegels van 266 in Nederland voorkomende soorten opgenomen. Deze zegels zijn afkomstig uit 109 verschillende landen uit alle delen van de wereld. Bij elke vogelsoort is een beschrijving van de status, de leefomgeving, het voorkomen, de aantallen en de trend. Ook is aanvullende informatie opgenomen, bijvoorbeeld of de soort op de Rode Lijst voorkomt of een verklaring waarom de stand vooruit of achteruit gaat. De soortbeschrijvingen zijn gebaseerd op recente gegevens van Sovon en ze zijn waar nodig van commentaar voorzien door Fred Hustings.

Uiteraard ontbreekt ook informatie over de postzegels niet. Bij de afbeeldingen zijn – voor zover die bekend zijn – ook gegevens opgenomen die voor filatelisten interessant zijn, zoals het land en de datum van uitgifte, de wijze van uitgifte, de reden van uitgifte, de ontwerper en andere wetenswaardigheden. De zegels zijn soms van foto's maar meestal afkomstig van beroemde ontwerpers of illustrators. Het zijn kunstwerkjes die met succes het gevecht om de kleine ruimte van enkele vierkante centimeters zijn aangegaan om de vogel zo natuurgetrouw mogelijk af te beelden.

Siegfried Woldhek (ex-directeur van Vogelbescherming Nederland) en Theo Verstrael (directeur van Sovon) hebben elk een voorwoord bij dit boek geschreven. De teksten

zijn lichtig geschreven en zowel voor de beginnende vogelliefhebber als de gevorderde ornitholoog heel toegankelijk.

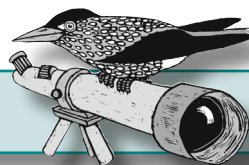
Zoals ik al aangaf in het begin is dit boek niet alleen aantrekkelijk vanwege de inhoud alleen. Ook de uitvoering is heel bijzonder. Het boek is gebonden en heeft een formaat dat overeenkomt met de klassieker onder de vogelgidsen in Nederland, het boek 'Zien is kennen!' van Nol Binsbergen et al. dat al sinds de jaren dertig van de vorige eeuw talloze vogelaars wegwijst heeft gemaakt in de wondere wereld van de vogels om ons heen. Het nieuwe boek is aanzienlijk dikker dan het voorbeeld maar het heeft verder dezelfde afmetingen. Opvallend is dat Vogels op de cm² is gedrukt op speciaal papier. Men koos voor dit papier om de postzegels goed tot hun recht te laten komen. Het papier is zeer dun en een beetje transparant. De vellen zijn daarom dubbelgevouwen ingebonden. Hoewel het papier enkelzijdig is bedrukt, lijken de bladen zo toch dubbelzijdig bedrukt. Deze uitvoering

oogt heel fraai, maar bij het omslaan van de bladen moet men daardoor wel wat voorzichtig zijn dat gewoontje. Gelukkig is dat geen heel groot ongemak en het wordt ruimschoots goedge maakt door de fraaie en goed verzorgde typografie. Het grafisch ontwerp is van Karen Polder.

Vogels op de cm² is informatief en opvallend fraai uitgevoerd. Een mooie aanwinst in de boekenkast dus, maar ik voorspel u dat het daar niet zal gaan staan 'verstoffen'. U zult het vast en zeker met regelmaat ter hand nemen om te raadplegen of gewoon om steeds opnieuw te genieten van de mooie afbeeldingen.

RAK

Müller, P. & T.P.J. Loorij (2017): Vogels op de cm². 17 x 12 x 5 cm. 554 bladzijden. Gebonden genaaid. ISBN 9 789081 388702. Uitgeverij Müller, Den Haag. Prijs €49,50. Het boek is verkrijgbaar bij boekhandels of te bestellen via de website: <http://www.vogelsop-decm2.nl>.

Uit Het Veld

Vogels met griep kunnen nog ver vliegen

Een grote internationale reconstructie van uitbraken van de H5N8-vogelgriep wijst duidelijk naar watervogels als besmettingsbron. Het zijn echt de trekvogels die vogelgriep-virussen van Azië naar Europa, Amerika en Afrika overbrengen. Dat concludeert een internationaal consortium van wetenschappers in een uitgebreid artikel in het wetenschappelijke tijdschrift Science.

Natuurbeschermers betwijfelden of trekvogels de oorzaak zijn en vroegen al jaren om meer onderzoek. Dit grote onderzoek gaat over vogelgriep van het type H5N8 dat in 2014 en 2015 wereldwijd schade veroorzaakte in kippen-, kalkoenen-, eenden- en ganzenfokkerijen.

De epidemie breidde zich in 2014 vanuit Zuid-Korea via het noorden van Rusland naar West-Europa uit. De andere kant op, oostwaarts, verspreidde het H5N8-virus zich via de Beringstraat naar Noord-Amerika. Hoe ging dat?

Trekvogels nemen virus mee

'De sterkste aanwijzing dat trekvogels het

virus meenamen is de genetische stamboom van de virussen die op verschillende momenten op veel plaatsen op de wereld zijn verzameld, zowel bij pluimvee als bij wilde vogels,' zegt Thijs Kuiken van het Erasmus Medisch Centrum. Samen met Mark Woolhouse van de Universiteit van Edinburgh leidde hij het onderzoek. 'Onze conclusies worden verder onderbouwd door epidemiologisch onderzoek, door gegevens over de internationale pluimveehandel en door kennis van de belangrijkste trekvogelroutes. Alles wijst in dezelfde richting: trekvogels namen het virus mee.'

H5N8-verspreiding wereldwijd risico

De uitbraak van het H5N8-virus in 2014 is nu onderzocht, maar H5N8 is nog niet verdwenen. Eind september 2016 waarschuwde de voedsel- en landbouworganisatie FAO dat in mei en juni H5N8 was aangetroffen in watervogels bij het Ubsu-Nur-meer (Uvs Nuur), op de grens van Rusland en Mongolië. Inmiddels is de vogeltrek naar het zuiden al op gang gekomen.

Het risico bestaat dat trekvogels het virus ver-